

Πρωτοχρονιάτικα ήθη και έθιμα της Ηπείρου - Οι «βασιλοκουλούρες» και το σπάσιμο του ροδιού

/ [Παράδοση](#)

Τα έθιμα της Πρωτοχρονιάς στην Ήπειρο, είναι άμεσα συνδεδεμένα με την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου. Στηρίζονται σε παραδόσεις μιας κτηνοτροφικής περιοχής, όπου η 1η μέρα της κάθε νέας χρονιάς, είχε έναν ιδιαίτερο συμβολισμό.

Μέχρι σήμερα πολλές οικογένειες, ειδικά στα χωριά τηρούν ευλαβικά την παράδοση, για «το καλό ποδαρικό» και την «καλή τύχη» στο σπίτι, τα κοπάδια και τη σοδιά.

Η Βασιλόπιτα στην Ήπειρο δεν ήταν γλυκιά. Ήταν μια πίτα με ζυμωτά φύλλα, κυρίως με τυρί. Από την παραμονή, οι νοικοκυρές ζύμωναν τα φύλλα και τα έψηναν στη γάστρα, για να είναι έτοιμα το πρωί του καινούργιου χρόνου, ώστε να ετοιμάσουν τη βασιλόπιτα.

Στο Πωγώνι, σε κάθε σπίτι ψήνονταν τρεις πίτες. Τις έλεγαν «βασιλοκουλούρες»

του Αη-Βασιλίου. Η μεγαλύτερη ήταν για την οικογένεια, και δύο μικρότερες, για τον τσομπάνη και τον γελαδάρη.

Την ώρα που οι νοικοκυρές ζύμωναν τα φύλλα στο σπίτι, οι άνδρες στα καφενεία των χωριών, «για το καλό του χρόνου», έπαιζαν με λίγα χρήματα «τριάντα ένα».

Και στην Κόνιτσα, οι νοικοκυρές την ημέρα της Πρωτοχρονιάς έφτιαχναν τη Βασιλόπιτα με τα φύλλα που είχαν ετοιμάσει από την προηγούμενη μέρα, για να «στολίσει» το γιορτινό τραπέζι.

Σε ορισμένα χωριά, όπως το Κεράσοβο έκτος από το φλουρί, έβαζαν το κέντρο της πίτας ένα σταυρό, που συμβόλιζε τον Χριστό. Όποιος το έβρισκε, θα είχε τύχη και ευλογία τη νέα χρονιά. Επίσης, για καλή σοδειά έβαζαν ένα στάχυ, ενώ για το τσίπουρο και το κρασί ένα μικρό κομμάτι κληματόβεργας.

Στο τζάκι, το βράδυ της παραμονής, έβαζαν πολλά και μεγάλα κούτσουρα, ώστε να καίει μέχρι το πρωί. Αν η φωτιά έσβηνε μια τέτοια νύχτα, δεν ήταν καλό σημάδι.

Το «ποδαρικό» στο σπίτι, αλλά και ο πρώτος άνθρωπος που θα συναντήσουν, έχει ακόμη και σήμερα μεγάλη σημασία για το «γούρι» της νέας χρονιάς.

Άλλοτε στα χωριά, πήγαιναν να ταΐσουν τα ζώα με άχυρο, κρεμούσαν στα γιδοπρόβατα ένα κλαδάκι και πήγαιναν στην εκκλησία.

Το έθιμο με το σπάσιμο του ροδιού

Για να είναι ευλογημένος ο νέος χρόνος, όλη η οικογένεια πηγαίνει στην εκκλησία το πρωί της Πρωτοχρονιάς. Ο νοικοκύρης έχει μαζί του ένα ρόδι. Μόλις επιστρέψουν από τη Θεία Λειτουργία το σπάει στην πόρτα του σπιτιού. Σύμφωνα με το έθιμο, μπαίνει μέσα στο σπίτι με το δεξί πόδι, σπάει το ρόδι πίσω από την εξώπορτα και λέει, «με υγεία, ευτυχία και χαρά το νέο έτος κι όσες ρώγες έχει το ρόδι, τόσες λίρες να έχει η τσέπη μας όλη τη χρονιά».

Πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ